

Kunstnerpreken

Forfattere, diktere og kunstnere inviteres inn til å holde søndagsprediken i en gudstjeneste.

Igangsett av **Liv Kristin Holmberg**, i samarbeid med KULT Senter for kunst, kultur og kirke, seks kirker i Oslo, Sjømannskirken i Berlin, forfatter **Pablo Llambías**, sokneprest **Rasmus Nøjgaard** og forfatterne.

Vårt Land vil publisere flere av prekenene fra midten av mai.

Her preker kunstnerne

Dato	Kirke	Kunstner
Søndag 6. mai	Paulus kirke	Arve Kleiva
Søndag 20. mai	Sagene kirke	Kirsty Kross
Torsdag 24. mai	Majorstua kirke	Beate Petersen
Søndag 3. juni	Grønland kirke	Gunnar Wærness
Søndag 17. juni	Kampen kirke	Kjetil Skoien

Kunstnere overtar prekestolen

PREKEN: Neste søndag går forfatter Arve Kleiva på talerstolen i Paulus kirke. – Det blir mitt svar fra benkeradene, sier han.

ARNE GUTTORMSEN
arne.guttormsen@vl.no

Fem Oslo-kirker får de neste ukene en kunstner på prekestolen. Sokneprest Arne Jor i Paulus menighet er ikke redd for konkurranse.

– Det kan gi en annen type oppmerksomhet til gudstjenesten og vekke interesse hos folk som ikke går til gudstjeneste, tror Jor.

Organist og performancekunstner Liv Kristin Holmberg står bak ideen. Hun fortsetter på denne måten å undersøke det hun kaller «kristendommens intellektuelle og kunstneriske potensial». Hun tror også kunstnerne kan bidra til fornyelse av prekenen.

– Man kan understreke sin preken både poetisk og rent fysisk. Jesus satte seg ned på huk og vasket føttene til sine disipler. Det performative var altså også en del av hans forkynnelse, sier Holmberg.

Selve gudstjenesten. I åtte år har hun gått stadig tettere på. Både konfirmasjon, bønn, våkenattsliturgi og skriftemål er

gjort til kunst. Forrige uke benyttet hun begravelssliturgi som fundament for en forestilling i Tromsø domkirke.

Nå griper kunsten hennes for første gang inn i selve gudstjenesten. Hun er veldig spent.

– Gir det deg noen følelse av å være blindpassasjer?

– Du mener at jeg nærer meg av det som en slags tyv? Da må jeg spørre hvem det er som eier gudstjenesten. Men spørsmålet om jeg har noe i dette rommet å gjøre som kunstner og et menneske som søker tro, har vært en del av diskusjonen hele tiden. «Er det meg de har kommet for å møte?», spurte lyrikeren Gunnar Wærness da vi snakket om hans deltakelse. Jeg kommer med et tilbud, og er ikke ute etter å stjele noe, men å legge til noe – til rommet og tradisjonen, forteller Holmberg.

Katolikken. Kunstnerpredikantene har hun valgt med tanke på deres grunnleggende inter-

esse for teologi, metafysikk og ritualutforskning. Prestene og kirkene er valgt ut i samarbeid med kulturrådgiver Knut Erik Tveit i Oslo bispedømme, ut fra deres interesse for forholdet mellom kunst og kirke.

– Det skal være noe uventet. Jeg er nysgjerrig på hva de kommer til å si å gjøre. Alle de inviterte kunstnerne er folk jeg har stor respekt for. De er unike og egenrådige stemmer i litteratur- og kunstfeltet, sier Holmberg. Forfatter Arve Kleiva går på talerstolen i Paulus kirke søndag. Han synes det er sjenerøst av prest og menighet og er takknemlig for anledningen. Som katolikk går han til messe hver uke, men han velger seg hverdagsmessen som er uten preken. – Jeg har sneket meg unna preken, sier han. Likevel er det å gi et svar fra benkeradene, et av hans motiv for å si ja til å tale. Fordi han vokste opp i et ateistisk hjem –

FORFATTERPREKEN: Sokneprest Arne Jor i Paulus menighet (t.h.) ville gjerne med i prosjektet under forutsetning at han kunne se predikanten over skulderen. – Jeg vil forsikre meg om at kunstneren kjenner gudstjenesten og prekenens funksjon. Her sammen med forfatter Arve Kleiva som preker i kirken første søndag.

Alle foto: Erlend Berge

«ateismen var min barnetro» – vet han fint lite om Den norske kirkes tradisjoner.

– Prester får sjelden svar fra menigheten på sine preken, tror jeg. Den liturgiske formen innbyr ikke til det. Denne invitasjonen åpner kanskje for det, sier Kleiva.

Spiser ordene. Kleiva er oppvart av ordets sentrale plass i kristendommen.

– I vår del av verden er dette de sentrale tekstene. Evangeliene er prøvesteinen. Jeg forsøker å lytte til og leve med tekstene. Mitt gudstjenesteforhold til tekstene ligner mest på nattverden; jeg prøver å spise disse tekstene, som et slags brød, sier han.

Som forfatter har Kleiva opptrådt med en rekke pseudony-

mer: Gustav Haarnack, Ernst Ernst og Aud Olsen. Men han forsikrer at han vil snakke som Arve Kleiva fra prekestolen.

– Mitt forhold til pseudonym er at identitet er grovt overvurdert. Innenfor den kristne tradisjonen finnes en stor anonymitetstradisjon som har jeg forholdt meg til lenge. Mange av de sentrale, kristne middelalderverkene i fromhetslitteraturen er anonyme, påpeker Kleiva.

Absolutt åpen. Beate Petersen har som kunstner jobbet med flere prosjekter knyttet til religiøs praksis både innen islam og i russisk-ortodoks kristendom. I Capella Johannea på Majorstua skal hun preke over teksten der Jesus lovpriser det Gud har åpenbart for de umyndige små, men

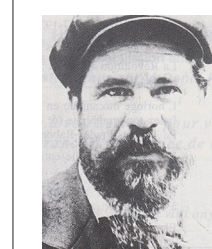
Prekener er litt som en kunstutstilling: Jo mer du kan, jo bedre blir utbyttet, sier sokneprest Arne Jor i Paulus menighet.

Ole Rolfsrud får språkpris

SPRÅK: NRK-journalist og programleder **Ole Rolfsrud** får Alf Helleviks mediemålpris 2018. – Rolfsrud får prisen for å være en tydelig og leken nynorskbruker gjennom mange år i NRK Sport og for å ha pløyd ny mark som lørdagsunderholder i «Alle mot 1» på NRK1, heter det i en pressemelding fra Samlaget. Rolfsrud, som opprinnelig er fra Hareid i Møre og Romsdal, er tidligere blitt tildelt kringkastingssjefens språkpris i 2015. Rolfsrud er programleder i NRK sport. Tidligere vinnere av Alf Helleviks mediemålpris er blant andre **Ingvild Bryn**, **Håkon Haugsbø**, og **Yasmin Syed**. ©NTB

Pushwagner bisettes fra Kunstnernes Hus

GRAVFERD: Bildekunstneren **Pushwagner**, født **Terje Brofos**, bisettes fra Kunstnernes Hus i Oslo mandag 7. mai. Pushwagner døde etter et kort tids sykdeleie 24. april. Han ble 77 år gammel. Hans nærmeste venn og samarbeidspartner **Stefan Stray** fortalte at kunstneren fikk kreftdiagnosen tidlig i april. ©NTB

Museum oppdaget at halve kunstsamlingen er falsk

FRANKRIKE: Et kunstmuseum sør i Frankrike har fått vite at over halvparten av maleriene i museets samling er forfalskninger. Ordfører **Yves Barniol** i den lille byen Elne utenfor Perpignan kaller avsløringen for en katastrofe.

– Å vite at folk har besøkt museet og sett en samling der de fleste av utstillingene er forfalskninger, er ille. Det er en katastrofe for kommunen, sier Barniol. Museet er dedikert til den franske kunstneren **Etienne Terrus**, som kom fra stedet, og som levde fra 1857 til 1922. I slutten av forrige uke ble museumet gjenåpnet etter et langvarig renoveringsarbeid. Men en kunsthistoriker som var leid inn for å omorganisere utstillingen som følge av at museet hadde fått 80 nye malerier, oppdaget at nesten 60 prosent av samlingen besto av forfalskninger. Museet har i alt 140 malerier, hvorav 82 har vist seg å være forfalskninger. ©NTB

PUBLIKUMSUKSESS: Et bilde fra filmen **Avengers: Infinity War** som viser skuespillerne (f.v.): **Danaï Gurira**, **Chadwick Boseman**, **Kris Evans**, **Scarlett Johansson** og **Sebastian Stan**.

Foto: Chuck Zlotnick/Marvel Studios via AP Photo/NTB scanpix

Avengers setter verdensrekord i premierehelgen

FILM: Det ble en knallsterk premierehelg for superheltefilmen **Avengers: Infinity Wars**. Både i USA og på verdensbasis slo den alle tidligere rekorder. I USA spilte filmen inn 250 millioner dollar i billettinntekter, tilsvarende nesten to milliarder kroner, ifølge filmindustriens anslag.

På verdensbasis ble det solgt billetter for 630 millioner dollar, eller rundt fem milliarder kroner, noe som også er ny rekord. Og ennå har ikke filmen hatt premiere i Kina, som er verdens nest største kinomarked. Her har filmen premiere først 11. mai. ©NTB

utfordre formen på noen måte. Jeg skal snakke om det religiøse, ikke for å avvise det, men for å reflektere rundt det. Det vil ikke være noen forkynnelse i det jeg sier, men jeg holder meg til en tematikk som hører kirken til. Jeg går ikke i kirken her i Norge, men jeg er ikke fremmed for det kirken handler om, sier Petersen.

Over skulderen. Arne Jor i Paulus menighet tenkte «selvfølgelig vil vi være med». Forutsetningen var at han kunne se predikanten over skulderen.

– Jeg vil forsikre meg om at kunstneren kjenner gudstjenesten og prekenens funksjon. Det bør være en slags kontrakt som er tydelig på hensikten med at vedkommende er invitert.

holdt skjult for de vise og forstandige. I den russisk-ortodokse kirke er hun vant med at autoriteten ligger i tradisjonen og troen på tradisjonens ufeilbarlighet, i motsetning til den lutherske kirke som i lang tid har grad forkynnet og tilpasser seg, og der autoriteten ligger i skriften.

– Hvilke grenser setter kirken for deg som predikant?

– Ingen, tror jeg. Det virker som de er åpne for absolutt alt. At kirken fornyer seg, og blir mindre dømmende, er bra. Samtidig mister den kanskje noe av sin dragning fordi den likner for mye på alt annet.

– Skulle du ønske deg klarere begrensninger?

– Nei, jeg vet ikke hva jeg kunne gjort hvis rammene var strengere. Jeg kommer ikke til å

– *Må man være kristen for å preke?*

– Hvis ikke man er det, må i hvert fall prekenen sjekkes nøye. Men en som ikke er kristen kan holde en riktig god preken – og omvendt.

– *Hvor stort er behovet for fornyelse av prekenen?*

– Det er jeg usikker på. Jeg liker å gå på gudstjenester og blir ofte stimulert og utfordret både på form og innhold og fornyer oss, er viktig, sier Jor.

– Ulempen vi har som er glad i gudstjenesten, er at vi tåler dårlige preken for vi er så glade i liturgien. Det er litt som en kunstutstilling: Jo mer du kan, jo bedre blir utbyttet, lover Jor.